

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Дека́н філологічного
факультету

Юрій Бідзіля Юрій БІДЗІЛЯ

«*04*» *вересня* 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВОПИСНИЙ ПРАКТИКУМ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	06 Журналістика
Спеціальність	061 Журналістика
Освітня програма	Міжнародна журналістика
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни **«Правописний практикум»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **06 Журналістика** спеціальності **061 Журналістика** освітньої програми **«Міжнародна журналістика»** (затвердженої протоколом Вченої ради ДВНЗ «УжНУ» №8 від 02.07.2024 р., уведеної в дію наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» № 337/01-04 від 03.07.2024 р.).

Розробник: *Гецько Ганна Іванівна*, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри журналістики**

Протокол № 1 від 30 серпня 2024 року

Завідувач кафедри Євген СОЛОМІН

Схвалено науково-методичною комісією **філологічного факультету**

Протокол № 1 від 30 серпня 2024 року

Голова науково-методичної комісії Галина ШКУРКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	1-й	1-й
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	2-й	2-й
	Лекції:	
	–	–
	Практичні (семінарські):	
	–	–
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	44 год.	12 год.
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	46 год.	78 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни «**Правописний практикум**» – системне комплексне засвоєння норм української орфографії, складних випадків сучасного правопису та основних правил з української пунктуації; ознайомлення з ключовими питаннями мовознавчих дискусій, зокрема в медіа, що точаться навколо чинного українського правопису.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціальнокомунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

СК03. Здатність створювати медіапродукт.

СК13. Здатність застосовувати комп'ютерні технології для пошуку, дослідження й отримання додаткової інформації, а також для поширення власного інформаційного продукту.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Правописний практикум**» є опанування таких навчальних дисциплін:

ОК19 Медіалінгвістика (Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія);

ОК02 Українська мова за професійним спрямуванням.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Міжнародна журналістика**» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПР):

Програмні результати навчання	Шифр ПР
Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.	ПР01
Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції на міжнародному рівні.	ПР02

Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.	ПР11
Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.	ПР15

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Правописний практикум**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПР
Здобувач вищої освіти аргументовано пояснює власні професійні дії та мовленнєві рішення під час створення журналістських матеріалів, спираючись на норми сучасної української літературної мови та свідомий вибір лексичних, граматичних засобів у фаховому й міжкультурному медіаспілкуванні.	ПР01
Здобувач вищої освіти створює нормативний писемний текст професійного спрямування або інший інформаційний продукт на міжнародному рівні з дотриманням норм української орфографії та пунктуації.	ПР02
Здійснює усну, письмову та електронну професійну комунікацію нормативною українською мовою, дотримуючись вимог фахового мовлення.	ПР11
Ефективно послуговується орфографічними та пунктуаційними нормами української літературної мови для досконалого акту комунікації медійника, зокрема при створенні медіапродукту, з урахуванням каналу його поширення чи платформи оприлюднення.	ПР15

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни «**Правописний практикум**» є: залік; модульна контрольна робота; поточне оцінювання, яке включає: виконання практичних завдань, написання медіатекстів, монологічну відповідь студента на окреме питання теми лабораторного заняття; запитально-відповідна бесіда під час пояснення проблемного питання на лабораторному занятті; доповідь, презентацію.

Під час вивчення дисципліни використовуються такі *методи*: словесні (пояснення, навчальні дискусії), візуальні (презентації), проблемно-пошукові, індуктивні та дедуктивні, інтерактивні (індивідуальні та групові проєкти, дискусії).

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усна або письмова, що включає: групове та індивідуальне опитування; виконання практичних завдань; написання медіатекстів; презентації; тестування; участь у дискусіях.

Форма модульного контролю: письмова у вигляді модульної контрольної роботи.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік; підсумкова залікова оцінка може бути виставлена за поточного оцінювання – за сумою балів, набраних здобувачем на лабораторних заняттях і під час модульної контрольної роботи. Сума балів за всі види робіт визначається в межах 100 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контроль на робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20		
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Лабораторні заняття	22	55
Модульна контрольна робота	1	40
Неформальна освіта на онлайн-платформах (пропонується курс «Сучасна українська мова» URL: https://eduhub.in.ua/courses/suchasna-ukrajinska-mova)	1	5
Разом		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингової технології навчального процесу. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Правописний практикум» проводиться один раз на семестр, згідно з розкладом модульних контролів. До

модульної контрольної роботи допускаються здобувачі, які виконали всі види практичних завдань. До початку модульної контрольної роботи студенти мають мати поточні підсумкові бали за лабораторні заняття.

Виконання модульної контрольної роботи передбачає надання відповідей на тести, граматичні завдання та створення медіатексту. Загалом робота складається з 17 завдань: 10 тестів (по 1 балу), шість граматичних завдань (5 по 2 бали, 1 – 10 балів), одне завдання на створення медіатексту (10 балів). Максимальна кількість балів, одержаних під час модульної контрольної роботи, становить 40 балів.

Перескладання підсумкового модульного контролю студентами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Зараховано (90–100 балів, А) заслуговує здобувач, котрий всебічно, системно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; засвоїв основну й ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

Зараховано (82–89 балів, В) заслуговує здобувач, котрий повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.

Зараховано (74–81 бал, С) заслуговує здобувач, котрий у загальному роботу виконав, але відповідає на запитання з певною кількістю помилок; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою.

Зараховано (64–73 бали, D) заслуговує здобувач, котрий знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення;

Зараховано (60–63 бали, E) заслуговує здобувач, котрий володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Не зараховано (35–59 балів, FX) виставляється здобувачеві, котрий виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань;

Не зараховано (0–34 бали, F) виставляється здобувачеві, котрий володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала ECTS	Диференційована шкала	Недиференційована шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90–100
B	Добре		82–89
C	Добре		74–81
D	Задовільно		64–73
E	Задовільно		60–63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35–59
F	Незадовільно		0–34

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Теми лабораторних занять

Тема 1. Українська мова – національна мова українського народу.

Поняття «літературна мова», «державна мова», «національна мова». Мовна норма. Українська орфографія. Принципи української орфографії. Орфограма, типи орфограм; орфографічне правило. Пунктуація, принципи української пунктуації. Українська графіка та алфавіт.

Тема 2. Історія українського правопису XIX століття.

«Граматика малоросійського наріччя» О. Павловського – батька нового українського правопису. Історико-етимологічний правопис М. Максимовича («максимовичівка»), І. Котляревського. «Слобожанський правопис» першої половини XIX століття. Правопис збірника «Русалка Дністровая». Фонетичний правопис П. Куліша («кулішівка») та

орфографічна система М. Драгоманова («драгоманівка»). Фонетичний правопис Є. Желехівського і С. Недільського («желехівка»).

Тема 3. Розвиток української орфографії в ХХ столітті.

«Найголовніші правила українського правопису, ухвалені Правописною комісією при Міністерстві освіти 24 травня 1918 р. в Києві». «Український правопис» 1928 р. (харківський правопис, правопис Голоскевича, «скрипниківка»). «Український правопис» (1933, 1946). Нова редакція «Українського правопису» (1990, 1993) та її вплив на мовно-правописні дискусії. Правописні суперечки в незалежній Україні. Спроби правописної реформи на межі ХХ – ХХІ ст. (1999, 2003).

Тема 4. Основні новації українського правопису 2019 року.

Мотивація змін у новій редакції «Українського правопису» (2019). Довідка щодо створення і затвердження Правопису 2019 року. Огляд основних змін у новій редакції «Українського правопису» (2019), пов'язаних із написання слів (без варіантів). Основні зміни у новій редакції «Українського правопису» (2019), пов'язані з написання слів (варіантні доповнення).

Тема 5. Правила вживання апострофа та знака м'якшення в українських словах та словах іншомовного походження.

Правила вживання апострофа в українських словах та словах іншомовного походження. Правила вживання м'якого знака в українських словах та словах іншомовного походження. Буквосполучення йо,ьо.

Тема 6. Чергування звуків в українській літературній мові. Зміни приголосних у потоці мовлення.

Чергування голосних. Чергування приголосних під час словозміни. Зміни приголосних перед наступним приголосним під час словотворення.

Тема 7. Орфограми, пов'язані із правописом префіксів та суфіксів.

Правопис іменникових суфіксів. Правопис прикметникових та дієприкметникових суфіксів. Правопис дієслівних суфіксів. Правопис префіксів при-, пре-, прі-. Правопис префіксів, що закінчуються на приголосний (з-, с-, роз-, без-, через-, під-, між- і под.).

Тема № 8. Правопис складних слів.

Складні слова зі сполучним голосним та складні слова без сполучного голосного. Правопис складних іменників. Правопис складних прикметників. Правопис складних числівників. Правопис складних займенників.

Тема № 9. Уживання великої букви.

Географічні та адміністративно-територіальні назви. Назви історичних подій, епох, календарних періодів і свят, суспільних заходів, документів, пам'яток історії та культури, творів літератури та мистецтва. Назви органів влади, установ, організацій, товариств, партій, об'єднань, підприємств, фірм, агентств. Назви посад, звань, титулів. Велика буква у складноскорочених назвах. Велика буква в особливому стилістичному вживанні.

Тема № 10. Правопис власних назв.

Правопис та відмінювання українських прізвищ та імен. Правопис слов'янських прізвищ та імен. Правопис неслов'янських прізвищ та імен. Прізвища із прикметниковими суфіксами й закінченнями.

Тема № 11. Особливості відмінювання та правопису іменників.

Відмінювання та правопис іменників I відміни. Відмінювання та правопис іменників II відміни. Відмінювання та правопис іменників III відміни. Відмінювання та правопис іменників IV відміни.

Тема № 12. Особливості відмінювання й правопису прикметників та займенників.

Відмінювання прикметників твердої та м'якої групи. Ступенювання прикметників. Відмінювання займенників різних розрядів. Відмінювання складних займенників.

Тема № 13. Особливості відмінювання й правопису числівників.

Відмінювання і правопис кількісних числівників. Відмінювання і правопис порядкових числівників. Відмінювання і правопис дробових числівників.

Тема № 14. Особливості відмінювання й правопису дієслівних форм.

Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Зміни приголосних у дієсловах та дієприкметниках. Особливості творення і правопису дієприслівників. Відмінювання дієслів *дати, їсти, відповісти, бути*. Особливості правопису дієслів дійсного, умовного, наказового способів.

Тема № 15. Правопис прислівників.

Прислівники, які пишуться разом. Прислівники, які пишуться окремо. Прислівники, які пишуться через дефіс.

Тема № 16. Правопис службових частин мови та вигуків.

Правопис прийменників разом, окремо, з дефісом. Правопис сполучників разом, окремо, з дефісом. Правопис часток разом, окремо, з дефісом. Правопис вигуків.

Тема № 17. Розділові знаки в простому реченні.

Кома в простому реченні. Крапка з комою у простому реченні. Двокрапка у простому реченні. Тире в простому реченні.

Тема № 18. Розділові знаки в складносурядному та складнопідрядному реченнях.

Кома в складносурядному та складнопідрядному реченнях. Крапка з комою в складносурядному та складнопідрядному реченнях. Тире в складносурядному та складнопідрядному реченнях.

Тема № 19. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Кома в безсполучниковому реченні. Крапка з комою у безсполучниковому реченні. Двокрапка в безсполучниковому реченні. Тире в безсполучниковому реченні.

Тема № 20. Розділові знаки при оформленні діалогу, цитат і прямої мови.

Розділові знаки при оформленні діалогу. Розділові знаки при оформленні цитат. Розділові знаки при оформленні прямої мови. Передача прямої мови непрямою.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна/заочна					
	усьог о	у тому числі				
		Лекції	Практичні семінарські	Лабораторні	Індивідуальна робота	Само стійна робота
Модуль 1.						
Тема 1. Українська мова – національна мова українського народу.	4/2			2/		2/2
Тема 2. Історія українського правопису XIX століття.	4/4			2/		2/4

Тема 3. Розвиток української орфографії в ХХ столітті.	4/6			2/2		2/4
Тема 4. Основні новації українського правопису 2019 року.	4/6			2/2		2/4
Тема 5. Правила вживання апострофа та знака м'якшення в українських словах та словах іншомовного походження.	4/4			2/		2/4
Тема 6. Чергування звуків в українській літературній мові. Зміни приголосних у потоці мовлення.	4/4			2/		2/4
Тема 7. Орфограми, пов'язані із правописом префіксів та суфіксів.	4/4			2/		2/4
Тема 8. Правопис складних слів.	6/4			4/		2/4
Тема 9. Уживання великої букви.	6/6			2/2		4/4
Тема 10. Правопис власних назв.	4/6			2/2		2/4
Тема 11. Особливості відмінювання та правопису іменників.	4/4			2/		2/4
Тема 12. Особливості відмінювання й правопису прикметників та займенників.	6/4			2/		4/4
Тема 13. Особливості відмінювання й правопису числівників.	8/6			4/2		4/4
Тема 14. Особливості відмінювання й правопису дієслівних форм.	4/4			2/		2/4
Тема 15. Правопис прислівників.	4/4			2/		2/4
Тема 16. Правопис службових частин мови та вигуків.	4/4			2/		2/4
Тема 17. Розділові знаки в простому реченні.	4/6			2/2		2/4
Тема 18. Розділові знаки в складносурядному та складнопірядному реченнях.	4/4			2/		2/4
Тема 19. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.	4/4			2/		2/4
Тема 20. Розділові знаки при оформленні діалогу, цитат і прямої мови.	4/4			2/		2/4
Разом за модуль	90/90	6/4		44/12		46/78
Разом за семестр	90/90	6/4		44/12		46/78

6.3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Українська мова – національна мова українського народу.	2	–
2.	Історія українського правопису ХІХ століття.	2	
3.	Розвиток української орфографії в ХХ столітті.	2	2
4.	Основні новації українського правопису 2019 року.	2	2
5.	Правила вживання апострофа та знака м'якшення в українських словах та словах іншомовного походження.	2	–
6.	Чергування звуків в українській літературній мові. Зміни приголосних у потоці мовлення.	2	–
7.	Орфограми, пов'язані із правописом префіксів та суфіксів.	2	–
8.	Правопис складних слів.	4	–
9.	Уживання великої букви.	2	2
10.	Правопис власних назв.	2	2
11.	Особливості відмінювання та правопису іменників.	2	–
12.	Особливості відмінювання й правопису прикметників та займенників.	2	–
13.	Особливості відмінювання й правопису числівників.	4	2
14.	Особливості відмінювання й правопису дієслівних форм.	2	–
15.	Правопис прислівників.	2	–
16.	Правопис службових частин мови та вигуків.	2	–
17.	Розділові знаки в простому реченні.	2	2
18.	Розділові знаки в складносурядному та складнопідрядному реченнях.	2	–
19.	Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.	2	–
20.	Розділові знаки при оформленні діалогу, цитат і прямої мови.	2	–
Разом		44	12

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Написати медіатекст на тему «Державна мова – важлива складова державотворення». Виписати десять слів та пояснити їх написання за допомогою принципів української орфографії.	2	2
2.	Підготувати презентацію основних правописних систем ХІХ століття, виокремити їхні особливості.	2	4
3	Проаналізувати публікацію Ірини Фаріон «Правопис 20-30 рр. ХХ ст. У політичних персонах» (Українська правда. 05.09.2018. URL:	2	4

	https://blogs.pravda.com.ua/authors/farion/5b90339de8dde/ Законспектувати основні тези.		
4.	Підготувати презентацію на тему «Новації Українського правопису 2019 року».	2	4
5.	Написати коротке новинне повідомлення або допис для соціальної мережі на актуальну міжнародну подію. Використати щонайменше 5 слів з апострофом і/або знаком м'якшення та прокоментувати правила вживання цієї орфограми.	2	4
6.	Прослухати усний виступ (брифінг, пресконференція, інтерв'ю) політика, державного діяча, медійника (на вибір) та занотувати і прокоментувати слова зі змінами приголосних у потоці мовлення.	2	4
7.	Підготувати репортаж про життя студентів у гуртожитку, використовуючи префікси <i>пре-, при-, прі-, з-, с-, роз-, без-, під-, між-</i> .	2	4
8.	Написати медіатекст на тему «Виклики медіапростору щодо фейкових новин у різних країнах». Використати десять складних слів різних частин мови, підкреслити їх у тексті.	2	4
9.	Підготувати відеопрезентацію про вживання великої букви в географічних та адміністративно-територіальних назвах.	4	4
10.	Проаналізувати кілька медіапублікацій на міжнародну тематику. Виписати власні назви таких тематичних груп: імена та прізвища, географічні назви, назви державних органів, назви міжнародних організацій, назви документів і міжнародних угод. Прокоментувати особливості їх правопису.	2	4
11.	Написати медіатекст на тему «Роль медіа в формуванні міжнародного іміджу держави». Виписати іншомовні іменники та прокоментувати особливості їх відмінювання.	2	4
12.	Проаналізувати онлайнове медіавидання (на вибір студента) та виявити 10 морфологічних помилок, які стосуються ненормативних форм прикметників та займенників.	4	4
13.	Опрацювати наукову публікацію Колеснікова І.А. Числівник як елітний компонент комунікації у сучасному професійному інформаційному просторі. <i>Наукові записки ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. Літературознавство, 2022. Вип.1 (99). С. 58-68. URL: http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/literature/article/view/4162/0</i> Відповісти на питання: <i>Якими чинниками зумовлена спеціалізація змісту числівника у фаховій комунікації? Які функції виконує числівник у фаховому спілкуванні? Назвіть тенденції, які склалися у використанні числівників і цифрових компонентів? На яких мовних рівнях спостерігається порушення літературних норм при функціонуванні числівників? Що може стати помічником у виробленні правильних відмінкових форм числівників?</i>	4	4
14.	Обміркувати , як вибір дієслівної форми змінює зміст повідомлення. Порівняти запропоновані приклади речень та прокоментувати : а) Уряд підвищив податки. б) Податки було підвищено.	2	4

	в) Питання підвищення податків обговорюється.		
15.	Написати медіатекст на тему: «Вплив онлайн-медіа на сприйняття міжнародних подій». Вжити 10 прислівників (разом, окремо, через дефіс) та пояснити їх правопис.	2	4
16.	Написати медіатекст за ключовими словами: <i>онлайн-новини, медіаграмотність, маніпуляція, воєнний стан, Україна</i> . Вжити у ньому сполучники (разом, окремо, з дефісом) та прийменники (разом, окремо, з дефісом). Прокоментувати особливості їх написання.	2	4
17.	Підготувати презентацію на тему «Розділові знаки в простому реченні». Прокоментувати вживання розділових знаків у простому речення на прикладі власної публікації.	2	4
18.	Опрацювати власний медіатекст (опублікований чи неопублікований), виписати з нього всі складносурядні та складнопідрядні речення. Прокоментувати вживання розділових знаків.	2	4
19.	Виявити в медіапублікаціях на міжнародну тематику (видання на вибір студента) п'ять пунктуаційних помилок в складних безсполучникових реченнях.	2	4
20.	Опрацювати наукову публікацію Дацишин Х. Можливості прямої мови у відтворенні усного мовлення в друкованому медіатексті. <i>Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Журналістські науки. 2018. № 896. С. 145-149. (URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpjn_2018_896_21)</i> Відповісти на питання: <i>Якими засобами прямої мови можна передати вербальні і невербальні елементи усної комунікації? Які невербальні компоненти комунікації дають змогу відтворити слова автора, що супроводжують пряму мову?</i>	2	4
Разом		46	78

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання: персональний ноутбук, проектор, підручники, навчальні посібники, український правопис.

Програмне забезпечення: сервіси Google Meet, Telegram.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Правописний практикум: навчально-методичний посібник до вивчення курсу (для здобувачів вищої освіти спеціальності 061 Журналістика ОП «Журналістика», «Міжнародна журналістика», «Реклама та зв'язки з громадськістю») / Укл. Г.І. Гецько. Ужгород, 2024. 71 с.
2. Блажко М., Омельчук С. Правописний практикум з української мови. Норми нової редакції «Українського правопису». Київ, 2020. 224 с.
3. Заболотний О.В., Заболотний В.В. Український правопис – це доступно! Київ: Літера ЛТД, 2020. 272 с.
4. Німчук В.В. Проблеми українського правопису ХХ – початку ХХІ ст. Київ, 2002. 112 с.
5. Новий український правопис. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 282 с.
6. Український правопис / Національна академія наук України. Київ: Наук. думка, 2019. 392 с.
7. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О. Потебні; Інститут української мови. Київ: Наукова думка, 2020. 287 с.

Допоміжна література

8. Авраменко О. Національний мультипредметний тест. Українська мова: тестові завдання у форматі НМТ. Харків: Юнісофт, 2023. 64 с.
9. Авраменко О., Блажко М. Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі: І ч. Київ: Грамота, 2021. 496 с.
10. Білограць Х., Нечипір А. Мовностилістичні помилки ведучих українських телеканалів. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Журналістські науки. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. № 3. С. 129–135.
11. Бондаренко Т.Г. До проблеми феномена помилки. *Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки*. Черкаси: ЧДУ, 2001. Вип. 23. С. 10–13.
12. Боярська Л.В. Мовні помилки на сторінках ЗМІ (дослідження-моніторинг). URL: http://journalib.univ.kiev.ua/Movni_pom_na_st_zmi.pdf
13. Бурячок А. Про зміни та доповнення в третьому та четвертому виданнях «Українського правопису» 1990, 1993 р. *УМЛШ*. 1993. № 5–6.
14. Глазова О.П. Українська пунктуація: навчальний посібник. Харків: Веста: Вид. «Ранок», 2006. 352 с.
15. Жайворонок В. В. Велика чи мала літера? Словник-довідник. Київ, 2004. 204 с.
16. Історія українського правопису ХУІ – ХХ століття: Хрестоматія. Київ: Наук. думка, 2004. 581 с.
17. Коновалова М., Кришталь О. Новий український правопис в ілюстраціях. Правила – легко та швидко. Харків: Видавнича група «Основа», 2021. 144 с.
18. Історія українського правопису ХУІ–ХХ століття: хрестоматія / НАН України, Ін-т укр. мови; упоряд.: В.В. Німчук, Н.В. Пуряєва. Київ: Наукова думка, 2004. 581 с.
19. Коваль Н.М. Проект, пів Києва, онлайн та фемінітиви. Що там у новій редакції правопису? *Українська мова та література*. 2019. № 6. С. 32–38.
20. Мариненко І.О. Орфографічні й лексико-семантичні аномалії в публіцистичних текстах культурно-мовної тематики. *Наукові записки Інституту журналістики*. Київ: Інститут журналістики КНУ ім. Т. Шевченка, 2019. Т. 1 (74). С. 57–67.
21. Мовна ситуація в Україні та дискусії навколо українського правопису / В. М. Русанівський та ін. Київ, 2002. 71 с.

22. Німчук В. В. Про графіку та правопис як елементи етнічної культури: Історія «г». *Мовознавство*. 1990. № 6. С. 3–9.
23. Орфографічний словник української мови. Київ: Довіра, 2001. 864 с.
24. Пономарів О. Фонема г та ґ. Словник і коментар. Київ, 1997. 35 с.
25. Русанівський В.М. Становлення і розвиток системи правопису. *Мовознавство на Україні за п'ятдесят років [1917-1967]*: Колективна моногр. / Відп. ред. Й.А. Багмут; Київ: Наук. думка, 1967. С. 128–144.
26. Словник української мови: У 20-ти томах. Т.1–2. Київ: Наук. думка, 2010–2012.
27. Тоцька Н.І. Українська пунктуація: Практикум: Навч. посіб. Київ: Вища шк., 1990. 160 с.
28. Українська мова: енциклопедія / редкол.: В.М. Русанівський (співголова), О.О. Тараненко (співголова), М.П. Зяблюк та ін. [2-ге вид., випр. і доп.]. Київ: Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 2004. 824 с.
29. Фаріон І. Правопис — корсет мови? (Український правопис як культурно-історичний вибір). Львів: Свічадо, 2004. 120 с.
30. Хворостяний І.Г. Українська мова: лайфхаки. 2-ге вид., зі змінами. Харків: Вид-во «Ранок», 2023. 288 с.
31. Шаруділова Л. Фонетика. Орфографія. Графіка. Орфографія. Узагальнення й систематизація знань. *Українська мова та література*. 2019. № 4. С. 22–26.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

32. Електронна бібліотека Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/>
33. Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. URL: <https://www.lsl.lviv.ua/index.php/uk/golovna2/>
34. Мова — ДНК нації. URL: <https://chas.news/current/bezkoshtovni-kursi-ukrainskoi-movi-spisok-saitiv-dlya-ii-vivchennya>
35. MOVA.Info. Лінгвістичний портал. URL: <http://www.mova.info/>
36. Наукова бібліотека Ужгородського національного університету. URL: <https://www.lib.uzhnu.edu.ua/>
37. Національна бібліотека України ім. В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
38. Словник української мови: в 11-ти томах. URL: <https://sum.in.ua/>
39. Словник української мови: у 20-ти томах. URL: <https://sum20ua.com/?wordid=0&page=0>
40. Сучасна українська мова. Освітній хаб міста Києва URL: <https://eduhub.in.ua/courses/suchasna-ukrajinska-mova>
41. Тренажер з правопису української мови. URL: <https://webpen.com.ua/index.html>